

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRV B

HRVATSKI JEZIK

osnovna razina

KNJIŽEVNOST, NEKNJIŽEVNI TEKST I JEZIK

OGLEDNI ISPIT

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

HRVB.00.HR.T.K1.48

45340

Način **označavanja odgovora** na listu za odgovore:

A	☒	B	☐	C	☐
---	-------------------------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

Način **ispravljanja pogrešaka** na listu za odgovore:

A	☒	B	☐	C	☒
---	-------------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------------------

C *IK*

Prepisan točan odgovor

Skraćeni potpis

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte **sve** upute i **slijedite ih**.

Ne okrećite stranicu i **ne rješavajte** zadatke dok to **ne odobri** voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na **sve** ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **100** minuta.

Ispred svake skupine zadataka **uputa** je za rješavanje. **Pozorno** je pročitajte.

Možete pisati po stranicama **ove** ispitne knjižice, ali **odgovore** morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Na **2.** stranici ove ispitne knjižice prikazan je **način ispravljanja** pogrešaka.

Pri **ispravljanju** pogrešaka **potrebno** je staviti **skraćeni** potpis.

Zabranjeno je potpisati se **punim** imenom i prezimenom.

Upotrebljavajte **isključivo kemijsku** olovku kojom se piše **plavom** ili **crnom** bojom.

Kada riješite zadatke, **provjerite** odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima **48** stranica, od toga **4** **prazne**.

I. Književnost i neknjiževni tekst

Zadatci uz polazni tekst

Zadatci višestrukoga izbora

U zadatcima višestrukoga izbora **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.

Točan odgovor morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

Zadatci od **1.** do **30.** odnose se na **polazne tekstove**.

„Blaženo jutro”

Blaženo jutro koje padaš
u svijetlom slapu u tu sobu,
već nema rane da mi zadaš,
počivam mrtav u svom grobu.

Možda ćeš ipak da potpiriš
pepelom iskru zapretanu –
jer evo, trome grudi širiš
čeznućem suncu, jorgovanu.

Dijeliš mi neke tihe slasti
kad o tvom zaru vidim knjige
na polici – i cijeli tmasti
vidik te sobe pune brige.

Za mene ipak nešto fali
u ovoj uzi bez raspeća,
na dragoj usni osmijeh mali,
u čaši vode kita cvijeća.

Blaženo jutro koje padaš
sa snopom svjetla u tu sobu,
već nema smrti da mi zadaš,
no vrati ljubav ovom Jobu.

Tin Ujević

1. Što je od sljedećega **iskazano** o lirskome subjektu?

- A. Smisao života pronalazi u pisanju.
- B. Ravnodušno prihvaća život.
- C. Njegov je život patnja.
- D. Priželjkuje smrt.

(1 bod)

2. Koja je riječ **metafora** za sobu?

- A. slap
- B. grob
- C. iskra
- D. čaša

(1 bod)

3. Na što se odnosi izraz „**tiha slast**”?

- A. na pogled na knjige
- B. na jutarnje buđenje
- C. na misao na dragu
- D. na miris jorgovana

(1 bod)

Homer, „Ilijada”

Rèče i iz sobē òdmāh izlètī na māhritu nālik,
Srce se bacalo ù njōj, i dvörkinje pođu za njome.
À kad dođe do kule, do gomile ljudi, tad stane,
Ogleda se na zidu i opazi, kako je Hektor
Vučen prèd grādom trojskim, a nèštedicē ga k lađam
Ahejskim kòritastīm brzònogī kōnjīci vuku;
Mrak se nā obje oči Andròmahi crni navúčē,
Ona se unazad sruši i izdahnē svījest iz sèbe.
Upletke blistave njoj dalèko spadnu sa glave,
Kapa i načelak spadne i ùkosnīk pleteni njojzi
I povèzača ktom, što zlatna joj dā Afrodíta
Û dān, kada je k sebi sjajnòšljemac òdvede Hektor
Eetiónu iz dvora darívāv je darima silnim.
Zaove¹ okolo nje se i jêtrve² ù hrpu skupe,
Mèd sobōm držāhu nju već gotovu, òd strā da umre.
Kada odahne opet, i sàberē svijest u sèbi,
Û plač udari tad i med ženama trojanskim reče:
„Hektore, nesretne l' mene! Sudbìnē se rodismo iste,
Nās dvoje: ti u Troji u dvorima Prijama kralja,
À jā se rodih u Tébi pod gorom šumòvitīm Plakom
Eetiónu u dvorima; othrānio me je malu
Nesretnik zlosretnu mene! Ej rodio da me i nije!
Pòd zemlju tī dubòko Aídu ideš sad ù dōm,
A u dvorima mene udòvicu ostavljaš evo
Û mrskōj tuzi, a naše dijete ludo je jošte,
Koje smo nesretni mi poròdili; nēćeš ti njemu,

¹ zaova – muževljeva sestra

² jetrva – žena muževljeva brata

Hektore, obrana biti, jer mrtav si, niti on tebi;
Ako plačnome on i umakne ahejskom ratu,
U budućnosti muke i nẽvõljã imat ću vazda,
Jerbo će njegove drũgĩ orãnice manjiti ljudi.
A sirotõvãnja dan dječãku otima drũge,
Sasvim je oboren tada, i lica mu puna su suza;
Zlopateć dolazi õn k prijatẽljima svojega oca,
Òd njĩh zã struku jednog, a drũgõg za košulju vuče;
Gdjekojem bude ga žao, pa vrčić dade mu mali,
Usne okvasi njim, al' nẽ možẽ okvasit grla. (...)
Zaplakan onda se dječak udõvici materi vraća, –
(...).

4. **Kamo** su konji **vukli** Hektorovo tijelo?

- A. prema podzemnome svijetu
- B. prema gori Plak
- C. prema moru
- D. prema Tebi

(1 bod)

5. Zašto je Andromaha **zabrinuta** za **budućnost** svojega sina?

- A. jer ga dvorjanici sažaljevaju
- B. jer će ostati bez nasljedstva
- C. jer će ga neprijatelji raniti
- D. jer je poludio

(1 bod)

6. Komu se **obraća** Andromaha?

- A. trojanskim ženama
- B. mrtvomu mužu
- C. zaplakanomu sinu
- D. muževljevim prijateljima

(1 bod)

Honoré de Balzac, „Otac Goriot”

– (...) Ja sam takva neznalica da ću protiv sebe izazvati čitav svijet ako mi vi ne pružite pomoć. Sve mi se čini da je u Parizu teško naći mladu, lijepu, bogatu i otmjenu ženu koja nije zauzeta, a meni je potrebna neka koja bi me uputila u ono što vi žene znate tako lijepo objasniti: u život. Svagdje ću nailaziti na nekakvog g. de Traillesa. Došao sam, dakle, da vas upitam za rješenje jedne zagonetke i da vas zamolim da mi kažete u čemu je bila glupost koju sam počinio. Spomenuo sam nekog čiču...

– Gospođa vojvotkinja de Langeais – najavi Jacques i upade u riječ studentu koji se srdito trgne.

– Ako želite uspjeti – reče vikontesa potihom – morate najprije paziti da ne budete tako nesuzdržljivi.

– Dobar dan, draga – nastavi glasno, dižući se i idući u susret vojvotkinji; onda joj stisne ruke tako mazno, tako srdačno da se moglo misliti da joj je sestra, na što vojvotkinja uzvratila svakojakim umiljavanjem.

– Evo dviju dobrih prijateljica – pomisli Eugène. – Sad ću u jedan mah dobiti dvije zaštitnice; ove dvije žene zacijelo imaju iste naklonosti; tako će se, po svoj prilici, i ova zauzeti za me.

– Draga Antoinette, kojoj plemenitoj misli treba da zahvalim na sreći što vas vidim? – upita gđa de Beauséant.

– Evo što je: malo prije vidjeh g. d'Ajuda-Pintu gdje ulazi u palaču g. de Rochefide, pa pomislih da ste sami.

7. Što je **razljutilo** Eugènea?

- A. Jacques je prekinuo njegov razgovor s vikontesom.
- B. Nije još upoznao nijednu slobodnu bogatu ženu.
- C. Mislio je da se društvo urotilo protiv njega.
- D. Vikontesa mu se vrlo tiho obraćala.

(1 bod)

8. Koju **osobinu** vikontesa smatra **preduvjetom za uspjeh** u pariškome društvu?

- A. ambicioznost
- B. otmjenost
- C. plemenitost
- D. strpljivost

(1 bod)

9. Po čemu je Eugène zaključio da bi mu **vojvotkinja** mogla biti **blagonaklona**?

- A. Jacques ju je najavio kao otmjenu ženu.
- B. Mislio je da je vikontesina prijateljica.
- C. Dala mu je iskreni savjet.
- D. Odmah ga je primijetila.

(1 bod)

Franz Kafka, „Preobrazba”

Samo da nije bilo onog očevog nesnosnog siktanja! Gregor je zbog toga posve izgubio glavu. Bio se već gotovo dokraja okrenuo kad se, svejednako osluškujući ono siktanje, čak i zabunio pa se opet malko obrnuo natrag. Ali, kada se napokon sretno obreo s glavom pred otvorenim vratima, pokazalo se da mu je tijelo preširoko da bi mogao jednostavno proći kroz njih. Ocu, naravno, u njegovu trenutačnom raspoloženju, nije ni padalo na pamet da otvori i drugo krilo vrata kako bi Gregoru omogućio da uđe u svoju sobu. Otac je bio opsjednut fiksnom idejom da se Gregor mora što prije vratiti u sobu. Nipošto mu ne bi dopustio ni sve one temeljite pripreme koje su mu bile potrebne da se uspravi i eventualno se na taj način provuče kroz vrata. Naprotiv, sad ga je tjerao uz zaglušnu buku dalje, kao da nema nikakve zapreke; Gregoru se činilo da se iza njega više ne razliježe glas samo jednog oca; sad više zbilja nije bilo šale te se Gregor počeo gurati kroz vrata, pa kud puklo da puklo! Odigao se jednom stranom svoga tijela tako da je sad ležao ukoso u vratima, ozbiljno ogulivši bok, na bijelim vratima pojavile se ružne mrlje, uskoro se zaglavio i nije se više mogao pomaknuti, nožice su mu na jednoj strani visile u zraku podrhtavajući, a na drugoj mu bile bolno pritisnute o pod – tada ga je otac odostraga snažno gurnuo i spasio, tako da je uletio u svoju sobu snažno krvareći. Otac je još štapom zatvorio za njim vrata, a onda je napokon nastala tišina.

10. Koji je osjetilni podražaj **izluđivao** Gregora?

- A. auditivni
- B. gustativni
- C. olfaktivni
- D. vizualni

(1 bod)

11. Na koji je **način** iskazano **očevo gađenje** prema Gregoru?

- A. Nije htio otvoriti drugo krilo vrata.
- B. Okrenuo je Gregoru leđa.
- C. Zatvorio je vrata štapom.
- D. Zašutio je.

(1 bod)

12. Što je od sljedećega **iskazano o Gregoru**?

- A. Nadao se očevoj pomoći.
- B. Nepodnošljivo je siktao.
- C. Ozlijedio se do krvi.
- D. Udario je oca.

(1 bod)

Miroslav Krleža, „Povratak Filipa Latinovicza”

Jedan je blijedi čovjek prošao sinoć kroz Kostanjevec. Psi su za njim nanjušili žvepleni¹ trag. Opasni su ovi nepoznati blijedi prolaznici u sumraku! Ili su tati, ili grabancijaši, švarckinstleri²! A i vukodlaka ima: hodaju kao živi, samo su im noge pod opankom, bumo rekli, da oprostiju, kozje! Zalili su grob pokojnom Šimunu Vugoreku i tri su mu glogova kolca zabili u glavu, ali on svejedno valja krumpire na tavanu svojoj udovici cijelu božju noć! U kostanjevečkoj šumi nađen je obješen Kranjac, ali je imao šrajtoflin³ u redu i u njemu tri stotine! Što je sada to? Hajka, tjeralice, uvijek se netko žicom traži: sami lopovi vrve svijetom, kao crvi u crvljivom mesu; sumnja velika i nepovjerenje na sve strane, a i dobro da je tako, jer je čovjek rođen kao lopov!

Poživjeti s kobilama i s mačkama, sa seoskim glasinama, osjetiti hrapav jezik teleta na svome dlanu, gledati biljke kako rastu, iz dana u dan uvijek sve zelenije i sve sočnije, matematski mudro prilagođene maksimumu svjetlosti i sunca, to su sve bili umirujući motivi za Filipovu neurasteniju. Živeći jedanaest godina neprekidno sa surogatima graška, vode, mesa, osjećajući jedanaest godina turobnu udaljenost od pravog graška i od pravog mesa, osjećajući se od sviju životnih neposrednosti izoliran tankom i hladnom pločicom pleha od konzerve (biti i sam u jednoj neugodnoj konzervi bez klorofila i bez kisika), u čovjeku prirodno da se razvijaju elementi potrebe za neposrednostima: (...)

¹ žvepleni – sumporni

² švarckinstler – onaj koji obmanjuje trikovima, dosjetkama

³ šrajtoflin – novčanik

13. Što je od sljedećega iskazano o **stanovnicima Kostanjevca**?

- A. Osvetoljubivi su.
- B. Praznovjerni su.
- C. Ne vole strance.
- D. Žive od krađe.

(1 bod)

14. Što je od sljedećega iskazano o **Filipu** u polaznome tekstu?

- A. Izravan dodir s prirodom **smiruje** njegovu razdražljivost.
- B. **Traži uzroke** svojega jedanaestogodišnjeg izbivanja.
- C. Zvukovi i mirisi prirode vraćaju ga **u djetinjstvo**.
- D. Nastoji **znanstveno objasniti** procese u prirodi.

(1 bod)

15. Koji od sljedećih izraza **metaforično prikazuje** Filipov život **prije** povratka u Kostanjevec?

- A. crvljivo meso
- B. maksimum svjetlosti
- C. turobna udaljenost
- D. konzerva bez klorofila

(1 bod)

William Shakespeare, „Hamlet”

HAMLET: O, raspani se, okaljano meso,
Rasplini se, rastopi se u rosu!
O, zašto Vječni zapovijed je dao:
Ne ubijaj se sam? Ah, Bože, Bože!
Koliko mi je bljutav, nesnosan
I ništav život sav na ovom svijetu!
Pi! Gadi mi se! Vrt je to neplijevljen,
Gdje sve u sjeme ide – nakaznim
I bujnim dračem zarastao sav!
Zar dotle dođe? Dva tek mjeseca,
Što umro je – ne, ne toliko, ne dva –
On, tako divan kralj, spram ovoga,
Kô Hiperijon¹ prema satiru.
Toliko nježan majci mi, da vjetru
Dopustit nije htio nebeskom,
Da preoštro joj takne obraze!
O, zemljo i nebesa! Zar se moram
Da sjećam toga? Tako bi se k njemu
Privijala, ko da joj požuda
Sve većma raste, što se više hrani –
Pa ipak, mjesec dana! Ne smijem
Ni pomisliti na to. Slabosti,
Ta ime ti je žena! Kratki mjesec!
Još prije nego što je cipele
Iznosila, u kojima je išla
Za mrtvim tijelom bijednoga mi oca,

¹ Hiperijon – bog Sunca u grčkoj mitologiji

U suzama ko Nioba²! Da, ona,
baš ona – Bože! Zvijer bez razuma bi
Žalostila se duže – pošla je
Za moga strica, brata oca mog,
Što nije više nalik na nj no ja
Na Herkula! Za mjesec dana! Prije
No sol je suza lažnih prestala
Crvenit oči njene otekle,
Već udala se. Hitnjo prokleta,
S tolikom spretnošću i žurbom juriti
U rodoskrvnu postelju! To nije
Nit može biti dobro. Pukni, srce,
Jer moja usta šutjet moraju.

² Nioba – u grčkoj mitologiji primjer ljudske obijesti i zavisti bogova;
Zeus ju je pretvorio u stijenu iz koje su stalno padale suze

16. Što je iskazano motivom „nebeskoga vjetra”?

- A. da se Hamletov otac **zaštitnički** odnosio prema Gertrudi
- B. da je Gertruda htjela **napustiti** Hamletova oca
- C. da je Hamlet **svjestan** životne **nestalnosti**
- D. da Hamlet **žudi za smrću**

(1 bod)

17. Na koga se **odnosi podcrtana** riječ u sljedećim stihovima?

„Što nije više nalik na nj no ja
Na Herkula!”

- A. na kralja Klaudija
- B. na kralja Hamleta
- C. na kraljeva savjetnika Polonija
- D. na Hamletova prijatelja Horacija

(1 bod)

18. U čemu je od sljedećega **vidljiv utjecaj** antičke književnosti?

- A. u uskličnim rečenicama
- B. u retoričkim pitanjima
- C. u usporedbama
- D. u apostrofama

(1 bod)

Pedro Calderón de la Barca, „Život je san”

(Muzikanti pjevaju, a sluge pomažu Sigismundu da se do kraja obuče.
Sigismund ulazi začuđen.)

SIGISMUND

O, sveto nebo, što to vidim!
O, sveto nebo, što to gledam!
I ne plašim se svega toga,
ali teško je vjerovati.
Ja u blistavim dvorovima?
Ja, sav u svili i brokatu¹?
Ja, od tolikih slugu dvoren
s tolikom pažnjom i brzinom?
Ja, da se iz sna svoga budim
u tako sjajnim posteljama?
Ja, posred takve mase svijeta,
koja me redi i oblači?
Ne mogu reći da su snovi,

jer dobro vidim da sam budan.
Jesam Sigismund ili nisam?
Objasnite mi, o nebesa!
Recite, što se dogodilo
za vrijeme sna u mojoj mašti,
te sebe sad najednom vidim
u ovom sjaju i obilju?
Ali nek' bude kako bude.
Zašto da sumnjam i razmišljam?
Bolje da pustim da me služe,
pa neka teče kako hoće.
(...)

¹ brokat – teška svila isprepletena zlatnim nitima

19. Komu se Sigismund **obraća**?

- A. raspjevanim muzikantima
- B. božanskoj providnosti
- C. nemirnim snovima
- D. udvornim slugama

(1 bod)

20. Što se ističe **ponavljanjem** zamjenice **ja**?

- A. Sigismundova **nelagoda** zbog uživanja na dvoru
- B. Sigismundova **sumnja** u ono što mu se događa
- C. Sigismundova **zaljubljenost** u samoga sebe
- D. Sigismundov **kraljevski položaj** na dvoru

(1 bod)

21. Kako se Sigismund **ponaša** u okolnostima u kojima se našao?

- A. **Iskazuje bijes** prema dvorjanima koji ga okružuju.
- B. **Prihvaća sudbinu** koja mu je namijenjena.
- C. Potpuno se **snalazi** u vanjskome svijetu.
- D. Uspješno **razlikuje** san od stvarnosti.

(1 bod)

Haruki Murakami, „O čemu govorim kada govorim o trčanju”

Uglavnom se slažem s razmišljanjem da je pisanje romana jako nezdrava ljudska djelatnost. Mi pisci, kad se odlučimo pisati roman, kad počnemo razmišljati o radnji koja se provlači kroza nj, bez obzira na to je li to ili nije vrsta otrova koji se krije negdje duboko u čovječanstvu, on ipak izbije na površinu. Svaki pisac mora se suočiti s tim otrovom i, svjestan opće opasnosti, svaki pisac mora za sebe pronaći način na koji će se izboriti s time, jer inače njegova kreativnost neće nikada izbiti na vidjelo. (Molim vas da me ispričate zbog ove čudne ali očite analogije: kod ribe koju u Japanu zovemo „fugu”, naslasniji dio nalazi se uz žlijezdu koja luči otrov – otprilike o nečemu sličnom i ja ovdje pišem.) Bez obzira na to kako bismo to mogli tumačiti, ipak je to nezdrava djelatnost.

(...)

Oni među nama koji se nadaju da će se još dugo baviti pisanjem moraju razviti svojevrstan osobni obrambeni sustav kojim se mogu oduprijeti opasnim (i katkada čak smrtonosnim) otrovima koji su se zadržali u nama. Ako u tome uspijemo, možemo se mnogo djelotvornije suprotstaviti još opasnijim otrovima. Drugim riječima: možemo stvoriti mnogo snažniju, dojmljiviju prozu. U tom slučaju, čovjek mora imati silnu snagu kako bi stvorio obrambeni sustav i uspio ga održati za duže vrijeme. Tu i takvu energiju čovjek mora negdje pronaći, gdje li drugdje nego u svojoj psihofizičkoj kondiciji.

(...)

Neki pisci koji su u mladosti napisali divna, zanimljiva, uvjerljiva djela, kad dosegnu određene godine počnu osjećati veliki umor. Izraz „književno potrošeni” sasvim je primjenjiv na njih. Njihova kasnija djela mogu i dalje biti zanimljiva, a njihova nemoć može im čak dati dodatnu vrijednost, ali sasvim je očito da kreativna snaga tih pisaca slabi. Vjerujem da se to događa zbog toga što se njihova tjelesna snaga ne može izboriti s toksinom koji ih truje. (...)

22. Što od sljedećega autor smatra **preduvjetom** za kvalitetno i dugotrajno pisanje?

- A. razmišljanje o radnji novoga romana
- B. pisanje od najranije mladosti
- C. tjelesnu i mentalnu spremu
- D. zdravu prehranu

(1 bod)

23. Zašto autor pisanje **uspoređuje s ribom** „fugu”?

- A. jer su istovremeno opasni i daju užitak
- B. jer istovremeno iscrpljuju tijelo i dušu
- C. jer zahtijevaju kreativnost u pripremi
- D. jer podjednako izazivaju ovisnost

(1 bod)

24. Koje **pisce** autor naziva „književno potrošenima”?

- A. one čija književna djela dobivaju dodatnu vrijednost u starosti
- B. one koji drže da je pisanje nezdrava djelatnost
- C. one koji gube stvaralačku kreativnost
- D. one čija su književna djela zastarjela

(1 bod)

Paul Heiney, „Zašto kokoši ne lete?”

Dobro pitanje! Imaju sve što im treba za let, uključujući krila, zračne vrećice oko pluća, a i kosti im imaju brojne zračne komore što ih čini lakima i omogućava let. No, problem je da ih se već stoljećima smatra izvorom hrane, i pripitomljavanjem su jednostavno zaboravile letjeti. Arheološki nalazi pokazuju da su kokoši bile uz ljudske nastambe već 3250 godina pr. n. e. Otada smo, odabirom prema kvaliteti mesa, uzgojili ptice koje daju mnogo ukusnog mesa, no istovremeno su izgubile sposobnost letenja (iako se viđaju jadni pokušaji kod nekih pasmina).

Vjerojatno ste primijetili da kokoši imaju tamno meso, a na prsima bijelo. Boja mesa potječe od mioglobina, pigmenta u mišićima, koji je bliski srodnik hemoglobina, sastojka krvi koji prenosi kisik. Ukoliko se mišić učestalo koristi, količina mioglobina u tkivu je visoka. Ptice selice, poput pataka i gusaka, na prsima imaju tamnije meso jer prsne mišiće koriste pri letu. Kokoške noge također imaju tamne mišiće jer ih koriste više od prsnih. Meso krila je kod kokoši, dakako, bijelo jer su kokoši izgubile sposobnost leta.

25. Zašto su kokoši **izgubile** sposobnost **letenja**?

- A. zbog toga što su ih ljudi počeli **uzgajati**
- B. zbog **odvajanja** od ljudskih nastamba
- C. zbog **neprilagođene** građe tijela
- D. zbog **sastava krvi**

(1 bod)

26. Što je od sljedećega istaknuto kao **posljedica** aktivnosti ptičjih **mišića**?

- A. povećanje količine hemoglobina
- B. slabija kvaliteta ptičjega mesa
- C. smanjivanje razine kisika
- D. tamnija boja mesa

(1 bod)

27. Što je od sljedećega iskazano o **pticama selicama**?

- A. Imaju više mioglobina u prsnim mišićima nego kokoši.
- B. Neke su pasmine izgubile sposobnost letenja.
- C. Nemaju zračne komore u kostima.
- D. Meso krila bijele im je boje.

(1 bod)

prema: Stjepan Mužic i Romano Božac, „Branje gljiva”

Sakupljanje gljiva ne smije se svesti na pusto gomilanje toga dara prirode u različite posude, torbe, vrećice ili košare. Lagana šetnja po šumi od drveta do drveta, od grma do grma uz pažljivo promatranje tla i drveća, povremeno zaustavljanje uz neke nepoznate gljive, uzimanje poznatih i kvalitetnih jestivih gljiva, duboko disanje i promatranje drugih pojava u prirodi treba biti osnova svakoga gljivarenja.

Jedna nemila pojava bode u oči svakoga ljubitelja prirode. To je tzv. „šutiranje” gljiva. Gljive koje ne poznajemo ili koje nećemo ubrati, ostavimo nedirnite na mjestu gdje su izrasle, neka završe svoju prirodnu funkciju. Inače nasilno prekidamo jednu kariku životnoga sustava.

Svaki gljivar treba poznavati upute kako sakupljati gljive i kako postupati s njima prije spremanja za jelo. Prvo pravilo kojeg bi se trebalo uvijek pridržavati glasi: gljive nosimo u raznim košarama, korpama, mrežama, tj. u takvim predmetima koji omogućuju nesmetan pristup zraka sakupljenim gljivama. Priručne plastične vrećice ne dolaze nikako u obzir jer već nakon dva sata gljive u njima mogu postati neupotrebljive ili čak štetne za zdravlje.

U neodgovarajućim posudama gljive ne mogu imati dovoljan pristup zraka, brzo dolazi do ugrijavanja gljiva, do ubrzanih procesa enzimatskih i mikrobioloških promjena bjelančevina te gljive na taj način postaju opasne za zdravlje.

Prije nego što gljivu stavimo u košaru, valja ju dobro pogledati i još jednom se uvjeriti da je jestiva, odnosno, da ju sigurno poznajemo. Isto je tako preporučljivo gljivu očistiti od zemlje i insekata, odstraniti neiskoristive dijelove i tek tada ju pažljivo položiti u košaru. (...)

Kod neposrednog sakupljanja gljiva plodna tijela ne smiju se jednostavno iščupati – otrgnuti. Najbolje je gljivu lagano zaokrenuti i tada pažljivo izvući iz zemlje, a nastalu rupu zatrpati okolnom zemljom, lišćem i sličnim. Gljive nije dobro pri dnu stručka odrezati nožem jer se na taj način omogućuje lakši pristup parazitima i plijesnima koje napadaju micelij i tako smanjuju izgleda za daljnji rast te vrste gljiva.

28. Koja je **namjena teksta**?

- A. **opisati razliku** između jestivih i nejestivih gljiva
- B. **analizirati** najčešće **pogreške** pri branju gljiva
- C. **objasniti** postupak **pravilnoga** branja gljiva
- D. **potaknuti ljude** na češće branje gljiva

(1 bod)

29. Što **autor** smatra temeljnom **vrijednošću gljivarenja**?

- A. razlikovanje jestivih i nejestivih gljiva
- B. podizanje kvalitete prehrane
- C. otkrivanje novih biljnih vrsta
- D. uživanje u prirodi

(1 bod)

30. Kako se **smanjuju izgledi** za daljnji rast **određene vrste** gljiva?

- A. držanjem u neodgovarajućim uvjetima
- B. čišćenjem od zemlje i insekata
- C. zatrpavanjem staništa gljive
- D. rezanjem stručka pri branju

(1 bod)

II. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U zadatcima višestrukoga izbora **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.

Točan odgovor morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

31. Koja od sljedećih književnih vrsta pripada **lirskomu rodu**?

- A. basna
- B. elegija
- C. farsa
- D. pastoral

(1 bod)

32. Koliko je **katrena** u **talijanskome** sonetu?

- A. jedan
- B. dva
- C. tri
- D. četiri

(1 bod)

33. Što je *invokacija*?

- A. uvodni dio epskoga djela kojim se najavljuje tema
- B. nagli završetak radnje djelovanjem bogova
- C. prizivanje bogova i muza da se što opjeva
- D. početak epa bez uvoda u radnju

(1 bod)

34. Kojom je stilskom figurom *naglašen glagol* „svirati” u sljedećemu primjeru?

„Sviram sebe, svijet i svod,
Sviram huk i muk dubine.
Sviram, sviram od davnine.”

- A. anaforom
- B. asonancom
- C. inverzijom
- D. polisindetonom

(1 bod)

35. Što je *oktava*?

- A. pjesma od osam strofa
- B. stih od osam slogova
- C. strofa od osam stihova
- D. zbirka od osam pjesama

(1 bod)

36. Koji je izraz u sljedećim stihovima **oksimoron**?

„O, ti si uzdah, suza, arija,
Sutonâ pustih Zdrava Marija,
Ti si Helena, Psiha, Venera,
Lasta i bršljan moga pendžera,
Gdje gledam rujne ruže mladosti,
Kad dišu pelin tužnih radosti.”

- A. „Zdrava Marija”
- B. „Lasta i bršljan”
- C. „rujne ruže”
- D. „tužnih radosti”

(1 bod)

37. Kojom se glasovnom figurom **naglašava jednoličnost** u sljedećim stihovima?

„Olovne i teške snove snivaju oblaci
nad tamnim gorskim stranama.
Monotone sjene rijekom plivaju
žutom rijekom među golim granama.”

- A. anadiplozom
- B. asonancom
- C. onomatopejom
- D. simplokom

(1 bod)

38. U kojemu je od sljedećih stihova upotrijebljen dvostrukorimovani dvanaesterac?

- A. „Posvedoči moja postela priprösta,
Koja od žalosti moje zna zadösta.”
- B. „Zatim se ustäsmo i postäv niköko,
sunce ugledäsmo ne vele nizöko,”
- C. „Đaval jure svoju vojsku kupno vodi.
Gda se svršī Sveto pismo dan prihödī.”
- D. „Ovdi usrid luke naša mlada plavca
uzdvigla je jidra voljna, smina i nova.”

(1 bod)

39. U kojemu je od sljedećih primjera akustična/auditivna slika izražena onomatopejom?

- A. „Sluge zove Smail-aga,
Usred Stolca kule svoje,”
- B. „Krcnu kolac nekoliko puta,
Zviznu pala nekoliko puta,”
- C. „Boj se onoga, tko je viko
Bez golema mrijeti jada!”
- D. „A pak slušaj kako junak zbori
I strašljivce kako ostro kori:”

(1 bod)

40. Koji se od sljedećih pojmova **odnosi na romantizam**?

- A. umjetnost radi umjetnosti
- B. načelo oponašanja
- C. kriterij doličnosti
- D. verterizam

(1 bod)

41. Koji se od sljedećih primjera **odnosi na „noćnika”** u epu „Smrt Smail-age Čengića”?

- A. „Starac Durak skoro izdahnu.
‘Medet, medet!...’ dželat ljuti
Već mu i grlo dotle sputi.”
- B. „Nit je hajduk, nit uhoda turska,
Već Novica, Čengića kavazu:
Bijesan Turčin, krvnik Gore Crne,”
- C. „Vične sluge raju kvače,
A najveće Safer jednooki
Iznad inijeh gotov skače,”
- D. „Usta Bauk, gusle skide,
A pak smjeran, podvitijeh nògū
Na prijašnje sjede mjesto;”

(1 bod)

42. Kako **Aristotel** naziva osjećaj **pročišćenja** koje doživljava gledatelj tijekom izvođenja **tragedije**?

- A. epilog
- B. katarza
- C. kulminacija
- D. prolog

(1 bod)

43. Tko je **prorok** u Sofoklovoj tragediji „Antigona”?

- A. Eteoklo
- B. Hemon
- C. Kreont
- D. Tiresija

(1 bod)

44. Na koga se u tragediji „Hamlet” odnosi **podcrtani izraz**?

„KRALJ: Ostavi nas i ti,
Gertruda mila, jer smo poslali
Po Hamleta – što on i ne sluti –
Da Ofeliju ko iznenada
Tu sretne. Ja i otac ćemo njen
Ko uhode poštene tamo stati...”

- A. na Fortinbrasa
- B. na Klaudija
- C. na Laerta
- D. na Polonija

(1 bod)

45. U kojemu se stilskom razdoblju **razvija** hrvatski narodni preporod?

- A. u klasicizmu
- B. u prosvjetiteljstvu
- C. u romantizmu
- D. u realizmu

(1 bod)

46. Kojom pjesničkom zbirkom **počinje** razdoblje europskoga **modernizma**?

- A. zbirkom „Cvjetovi zla”
- B. zbirkom „Kanconijer”
- C. zbirkom „Kolajna”
- D. zbirkom „Preobraženja”

(1 bod)

47. **Tko** u drami „Gospoda Glembajevi” Miroslava Krležę **izgovara** sljedeću rečenicu?

„Ja večeras trebam svakako direktivu, ili, molim lijepo: ja polažem svoju
juridičku funkciju!”

- A. Alojzije Silberbrandt
- B. Leone Glembay
- C. Paul Altmann
- D. Puba Fabriczy

(1 bod)

48. Koji književni lik **dijeli ljude** na **obične** i **neobične**?

- A. Lužin
- B. Razumihin
- C. Raskolnikov
- D. Svidrigajlov

(1 bod)

49. **Koji je rat** u središtu romana „Kiklop”?

- A. Tridesetogodišnji rat
- B. Prvi svjetski rat
- C. Drugi svjetski rat
- D. Domovinski rat

(1 bod)

50. Tko je **glavni lik** romana „Stranac”?

- A. Gregor Samsa
- B. Melkior Tresić
- C. Meursault
- D. Raskolnikov

(1 bod)

51. Koja se od sljedećih tvrdnja **odnosi** na razdoblje **hrvatske književnosti** od **1914.** do **1929.**?

- A. Pojava je ekspresionizma u poeziju **unijela motive** straha, pobune i krika.
- B. Književnici se **okupljaju** oko časopisa „Krugovi” i „Razlog”.
- C. Kao **novina** pojavljuje se „proza u trapericama”.
- D. **Prevladava** egzistencijalistička književnost.

(1 bod)

52. Na kojega se književnika odnosi sljedeća tvrdnja?

U prvoj fazi stvaralaštva zaokupljen je pitanjem o smislu i svrsi čovjekova postojanja, a život doživljava kao niz apsurd.

- A. na Alberta Camusja
- B. na Fjodora Mihajloviča Dostojevskoga
- C. na Franza Kafku
- D. na Johanna Wolfganga Goethea

(1 bod)

53. Koja je od sljedećih tvrdnja karakteristična **za nadrealizam**?

- A. Umjetnici **ne preslikavaju** boje iz stvarnosti, već njima izražavaju svoju **duhovnu zbilju**.
- B. Umjetnici **slave** tehnologiju i brzinu suvremenoga svijeta zalažući se za **slobodu riječi**.
- C. Umjetnici **žele prikazati ono** što je nesvjesno, podsvjesno i izvan kontrole razuma.
- D. Umjetnici smatraju književnost **sredstvom** za iznošenje **političkih stavova**.

(1 bod)

54. Koji se od sljedećih izraza **odnosi** na „prozu u trapericama”?

- A. govor ulice
- B. kult forme
- C. povijesna tema
- D. svjetska bol

(1 bod)

55. Tko je **autor** sljedećih stihova?

„Pjesnici su čuđenje u svijetu

Oni idu zemljom i njihove oči
velike i nijeme rastu pored stvari”

- A. Antun Branko Šimić
- B. Ivan Gundulić
- C. Ivan Mažuranić
- D. Tin Ujević

(1 bod)

III. Jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U zadatcima višestrukoga izbora **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.

Točan odgovor morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

56. Koja je od sljedećih riječi **pravopisno točna**?

- A. nadmoćnost
- B. prosječnost
- C. srćanost
- D. začudnost

(1 bod)

57. U kojoj je od sljedećih rečenica **podcrtana** riječ **pravopisno točna**?

- A. Majstor je odlučio provjeriti cijeloviti sustav.
- B. Sva su rasvjetna tijela u kući bila ispravna.
- C. Stan je bio savršeno osvijetljen.
- D. Otvorio je razdijelni ormarić.

(1 bod)

58. Koja je od sljedećih rečenica napisana **u skladu** s pravilima o pisanju **velikoga i maloga početnog** slova?

- A. U Aleji francuske revolucije gradi se nova stambena zgrada.
- B. Proslava je održana u Parku domovinske zahvalnosti.
- C. Stanovala je u Ulici baščanske ploče.
- D. Kupili su kuću u Ulici gupčeve lipe.

(1 bod)

59. Koja je od sljedećih riječi **pravopisno točna**?

- A. bruto-proizvod
- B. park-šuma
- C. žiro-račun
- D. etno-selo

(1 bod)

60. Koja je od sljedećih rečenica napisana **u skladu** s pravilima o pisanju **zareza**?

- A. Skreneš li na raskrižju lijevo, doći ćeš do njihove kuće.
- B. Želim posjetiti Australiju, jer bih volio vidjeti klokane.
- C. Na moru se nije ni kupao, niti je rado išao na plažu.
- D. Sjećaš li se Ivane, kad si zadnji put bio ovdje?

(1 bod)

61. U kojoj je od sljedećih riječi provedeno **jednačenje po mjestu tvorbe**?

- A. čamčić
- B. potočić
- C. trbuščić
- D. vjenčić

(1 bod)

62. Koja je **glasovna promjena** provedena u sljedećemu primjeru?

čovjek > čovječe

- A. jotacija
- B. palatalizacija
- C. sibilizacija
- D. vokalizacija

(1 bod)

63. Koja je riječ **pravopisno točna**?

- A. rasčupati
- B. raščupati
- C. razčupati
- D. ražčupati

(1 bod)

64. U kojemu je primjeru riječ „odolijevati” **točno naglašena**?

- A. odolijèvati
- B. odolijèvati
- C. odolijêvati
- D. odolijévati

(1 bod)

65. Kako se **morfemskom** analizom **rašćlanjuje** pridjev „podstanarski”?

- A. pod-stan-ar-sk-i
- B. pod-stanar-sk-i
- C. pod-stan-ar-ski
- D. pod-stanar-ski

(1 bod)

66. Što je **rječotvorna osnova** riječi „slikarica”?

- A. slik
- B. slika
- C. slikar
- D. slikaric

(1 bod)

67. Koja je od **podcrtanih** imenica u sljedećoj rečenici **u akuzativu**?

Divim se djevojčici blijeda lica čija kosa pada u zlatnim uvojcima niz nježni vrat.

- A. djevojčici
- B. lica
- C. uvojcima
- D. vrat

(1 bod)

68. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljena **zbirna imenica**?

- A. Kroz gusto granje dopirala je slaba svjetlost.
- B. U krošnjama je bilo mnogo ptičjega cvrkuta.
- C. Ispod zatvorenih vrata nazirala se svjetlost.
- D. Nisu se mogli nadiviti viđenim čudesima.

(1 bod)

69. Koja je od **podcrtanih zamjenica** u sljedećoj rečenici **osobna** zamjenica?

Toga dana ugledao je među njima osobu koja je na njihovu zemlju dolazila i prije i svojom pojavom izazivala nelagodu.

- A. toga
- B. njima
- C. njihovu
- D. svojom

(1 bod)

70. Koji je **glagol** u sljedećoj rečenici u **imperfektu**?

On polako disaše kad vani zagrmješe glasovi pa se, pogledavši oko sebe, nasmiješi pobjedonosno.

- A. disaše
- B. zagrmješe
- C. pogledavši
- D. se nasmiješi

(1 bod)

71. Koja je od **podcrtanih** riječi u sljedećoj rečenici **prilog**?

U mnoštvo ljudi iznenada je zakoračilo preplašeno dijete i zastalo između dviju djevojaka.

- A. mnoštvo
- B. iznenada
- C. preplašeno
- D. između

(1 bod)

72. U kojoj je od sljedećih rečenica **podcrtana riječ eponim**?

- A. Kilogram se određuje prema masi utega koji se čuva u Sevresu u Francuskoj.
- B. Sekundu su nekad definirali kao 86 400. dio srednjega Sunčeva dana.
- C. Mjerna je jedinica za gustoću magnetskoga toka tesla.
- D. Pomorska jedinica mjere za brzinu jest čvor.

(1 bod)

73. U kojoj je od sljedećih rečenica **podcrtana riječ egzotizam**?

- A. Naziv sendvič nastao je prema imenu engleskoga diplomata grofa od Sandwicha.
- B. Ugledanje na Petrarca u lirskoj poeziji 15. i 16. stoljeća naziva se petrarkizmom.
- C. Predstavnik zakona i reda na Divljemu zapadu naziva se šerif.
- D. Zahvaljujući filozofu Platonu, nastao je pojam platonizam.

(1 bod)

74. Kako se **zovu posuđenice** iz **češkoga jezika**?

- A. „bohemizmi”
- B. „galicizmi”
- C. „luzitanizmi”
- D. „polonizmi”

(1 bod)

75. Što **znači frazem** u sljedećoj rečenici?

Bila je to njegova Ahilova peta.

- A. To je bila točka s koje nema povratka.
- B. To je bilo mjesto u koje se vratio.
- C. To je bio njegov hrabar čin.
- D. To je bila njegova slabost.

(1 bod)

76. Koji od sljedećih frazema **ima značenje** 's uspjehom obavljati neki posao'?

- A. imati kruh u svojim rukama
- B. dignuti ruku na koga
- C. doći u prave ruke
- D. ići od ruke

(1 bod)

77. Koja je od sljedećih riječi u sljedećoj rečenici **nastala sufiksalmom tvorbom**?

U tome prašumskom beskraju nije bilo tragova nepoznatih izvanzemaljskih posjetitelja.

- A. prašumski
- B. beskraj
- C. nepoznat
- D. izvanzemaljski

(1 bod)

78. Koja je od sljedećih tvorenica tvorena **tvorbenim sufiksom „-ić”**?

- A. bubreščić
- B. obraščić
- C. sveščić
- D. ubruščić

(1 bod)

79. Koja je od sljedećih rečenica **značenjski smisljena**?

- A. Opetovano je izvadio taj zub i riješio se bola.
- B. Kontinuirano je zapjevao melodiju iz filma.
- C. Privilegij je biti tamo gdje je čovjek sretan.
- D. Transparentno se sakrio iza zavjese.

(1 bod)

80. Koja je od sljedećih tvrdnja **točna**?

- A. Najstarija je očuvana hrvatska inkunabula „Misal po zakonu rimskoga dvora” iz 1483. godine.
- B. Bogoslav Šulek u 16. je stoljeću sastavio „Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenoga nazivlja”.
- C. „Bašćanska ploča” darovnica je kralja Tomislava.
- D. Faust Vrančić autor je prve hrvatske gramatike.

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica